

Eesti Vabariigi Põhuseaduse Assamblee
toimkonna koosoleku protokoll

Koosolek toimus Toompeal 13.01.1992 kell 18.15-22.35

Koosolekust võtsid osa: L.Hänni, P.Kask, J.Rätsep,
Ü.Aaskivi, T.Anton, K.Kama, I.Hallaste.

Eksperdid: A.Markvart, R.Lang, J.Raidla

§71 järg. Presidendile tuleks anda seaduste algatamise õigus. Teeb esildise valitsusele seaduse algatamiseks.

Kask: Ei tohi anda. Austria väide: Ei ole seaduste algatamise õigust. Riigipeal ei ole ametkonda ja tal ei tohigi seda olla. Kas kuulutab välja või kirjutab alla? Kirjutab alla - annab legitiimsuse seadusele.

Kama: Minu arvates võib anda presidendile seaduse algatamise õiguse.

Lang: Põhiseaduse algatamise õigus peaks olema igal juhul.

Anton: Rahva poolt valitud president. Algatab seaduseelnõud, *Selles* et see on rahva tahe. Presidendi mandaat suurem kui Riigikogul ja R.K. jääb valida, kas sattuda konflikti või alistuda Riigivanema algatusele.

Raidla: Ettepanek valitsusele seaduseelnõu algatamiseks. Kas president võib teha ettepanekuid ainult valitsusele või ka mõnele muule organile?

Põhiseaduse muutmise algatamine presidendi poolt:

Kask: läbi valitsuse

Hänni: Kas anda, kahtlen!

Raidla: Kui me presidendile ei anna mingeid tasakaalustamise mehhanisme, tuleb neid otsida rahva juurest.

Parlamendil puudub tasakaalustusmehhanism. Võib teha mida soovib.

Anton: Anda valitsusele võimalus tellida parlamendivalimised enda lahkudes.

Kask: Siis teha seda üle riigipea.

Hallaste: Valitsus ainuisikulisena ei tohi tellida neid. Umbusaldusavalduse juures võib see kõne alla tulla.

Anton: Umbusalduse korral valitsusel võimalik tellida parlamendi laialisaatmine presidendi kaudu.

Rätsep: Ei annaks seadusandliku ega põhiseaduse seaduseelnõu algatamise õigus.

Kask: seaduseelnõu algatamise vastu, põhiseaduse puhul - kõhkle.

Hänni: ettepaneku õigust pole mõtet põhiseadusesse kirjutada.

Kama: Valitsusel õigus üle presidendi parlamenti laiali saata.

Aaskivi: Ei annaks seaduse ega põhiseaduse algatuse õigust.

Hallaste: Ei saa seaduse ega põhiseaduse algatamise õigust.

Ettepanekut teha võib loomulikult. Tasakaalumehanism: umbusalduse korral valitsusele üle presidendi võib kõne alla tulla. Kas juristid apelleerivad täiskogule?

Lang: Tuleks hiljem tagasi. Meie eriarvamus. Presidendil peaks olema seaduse algatamise kui ka põhiseaduse eelnõu algatamise õigus.

§72 Alternatiiv: rahva poolt valitud riigipea. Sellisel juhul võtta "Raidla" P.S. tekst §70 ja muuta seda natuke.

Lang: sünnijärgne. Kui elanud Eestis teatud aja. Kaks tsensust võiks olla. Presidendi valimise põhiparameetrid peaks põhiseadusesse kirja panema.

Kask: Otsevalimiste miinused: 1. võib viia demokraatia lämbumiseni, kuna Riigikogu maine käib alla ja seega tõuseb presidendi autoriteet.

2. teeme poliitilise figuuri.

Markvart: Riigivanema võib tagandada P.S. rikkumise korral. Sissekirjutada.

Kask: Kui rahvas valib presidendi, võib parlament 2/3 häälteenamusega kutsuda tagasi - Austrias - referendum. Vanem kandidaat.

§74

Lang: Vabariigi presidendi volitused lõpevad:

- 1. ametist tagasiastumisega
- 2. Tema suhtes süüdimõistva kohtuotsuse jõustumisega
- 3. surma korral
- 4. uue presidendi ametisse astumisega. Sellist teksti ka aktsepteeriti.

§75

Lang: Kui vabariigi president ei saa Riigikohtu otsusel ja enda tahtel ametikohuseid täita või on tema volitused ennetähtaegselt lõppenud, lähevad tema ülesanded ajutiselt üle (Riigikogu juhatajale) peaministrile. Kas spiiker või peaminister?

Kas riigivanema asetäitjal on veto või ei ole?

Lang: Asetäitjal võiks olla vetoõigus, mida kontrollib Riigikohus.

Jätaks lahtiseks peaministri ja R.K.juhataja ¹⁵ küsimuse.

Koosoleku juhataja

K.Kama

Protokollija

H.Sibul